

Opening facultair jaar 2018-2019

Decaan prof. dr. Joanne van der Leun

Studenten, vrienden, ouders, collega's

Midden in Leiden openen we hier in deze indrukwekkende kerk het facultaire onderwijsjaar van de Leidse Faculteit der Rechtsgeleerdheid 2018 2019. Namens het bestuur van harte welkom. En bijzonder alle studenten die vandaag hun propedeusebul Rechtsgeleerdheid, Fiscaal recht, Notarieel recht of Criminologie in ontvangst komen nemen. En al die collega's die heel hard gewerkt hebben om jullie a) op te leiden en te begeleiden en b) niemand van jullie teleur te stellen straks.

De opleidingen Rechtsgeleerdheid ontvingen dit jaar een prachtige positieve beoordeling door een externe commissie. Een groot aantal advanced masters kreeg het predicaat excellent. Ik dank alle medewerkers voor deze en alle andere resultaten die we met elkaar weer hebben bereikt. Straks zetten we wat mensen in het zonnetje, maar....van college geven tot bullen sjouwen en vanaf vanmorgen 10 uur hier alles klaarzetten, we doen dit met z'n allen.

Het bestuur van de faculteit bedankt Peter van Es voor zijn onvermoeibare inzet als portefeuillehouder onderwijs de afgelopen jaren en verwelkomt prof Ton Liefwaard die hem opvolgt. En we verwelkomen Jantine Rozenboom als assessor van het nieuwe studiejaar en bedanken Bas Knapp voor zijn inzet van het afgelopen jaar.

Het zou niet goed zijn om ook niet iets te zeggen over twee studenten die ons als facultaire gemeenschap afgelopen studiejaar zijn ontvallen. We leven mee met hun nabestaanden bij dat intens grote verdriet.

Midden in Leiden, maar staan we ook midden in de samenleving? Dat is een vraag die steeds vaker en met meer nadruk wordt gesteld aan universiteiten en faculteiten. Studenten hier aanwezig: ik nodig jullie uit ook na te denken hoe jullie daar tegenaan kijken. Over wat jullie hierin belangrijk vinden.

De band met de samenleving staat ook centraal in de gezamenlijke impactstrategie die we als universiteit aan het ontwikkelen zijn. Hoe geven we vorm aan het midden in des samenleving staan?

Impact is wat mij betreft een prima woord. Een tijd lang was het woord valorisatie in zwang. De VSNU (vereniging van samenwerkende Nederlandse Universiteiten) noemt valorisatie de derde kerntaak (naast onderzoek en onderwijs). Om een Utrechtse collega te citeren: dat riekt naar kennis – kunde – kassa. Dat werkt misschien als je technische uitvindingen kunt ontwikkelen voor de markt of als je patenten kunt aanvragen, maar hoe zit dat voor ons? Hoe staan we er eigenlijk voor op het punt van impact?

Een eerste observatie is dat de rechtswetenschap, de metajuridica, de economie en de criminologie en alle takken van wetenschap die wij in huis hebben zich veel en graag laten inspireren door praktijkvragen en – problemen. Onze excellente wetenschappers hebben graag impact op die praktijk. De faculteit heeft een traditie hoog te houden op dit punt. Veel stafleden staan met een been in de praktijk, een serieus deel van onze promoties betreft mensen die vanuit hun praktijkervaring de wetenschappelijke verdieping zoeken. Alumni verzorgen graag gastlessen en de burgemeester klopt nog wel eens aan met een leuke afstudeeropdracht.

Een tweede observatie is dat we veel wetenschappers in huis hebben die een rol spelen in het maatschappelijk debat in Nederland en daarbuiten. Op de foto ziet u bijvoorbeeld Bastiaan Rijpkema die als eerste jurist de *Scientist of the year* verkiezing won. Het debat aangaan betekent ook midden in de samenleving staan. Wetenschappelijke publicaties zijn heel belangrijk maar niet het hele verhaal. Ook adviezen, lezingen, bijscholingen, functies in de rechts en adviespraktijk kunnen een rol spelen om een breder publiek te benaderen. Ik zeg er wel bij voor de hyperactieven onder ons of degenen die gelijk de stress levels voelen oplopen dat niet iedereen de hele tijd alles zou moeten willen doen, maar dat is een ander onderwerp – overigens ook van groot belang voor studenten!

Ten derde: bij alle aandacht voor impact wordt onze allergrootste maatschappelijke impact soms helemaal buiten beschouwing gelaten. Die bereiken wetenschappers misschien wel via het onderwijs. Onderwijs aan Nederlandse studenten en studenten die van verre naar Leiden komen. Van alle Leidse faculteiten hebben we de meest diverse groep buitenlandse studenten in ons midden. Maar we leiden ook al heel lang met veel succes - en met hart en ziel - mensen op voor de Nederlandse rechtspraktijk en veiligheidspraktijk. Onze kennis bereikt dan ook zowel de Nederlandse praktijk als die in samenlevingen ver van ons vandaan en dat loopt via onderwijs.

Eigenlijk zijn veel aspecten van impact misschien wel een beetje weggestopt geraakt. In het nadenken over impact mogen we als faculteit wel weer wat trotser zijn op dit soort zaken waar we van oudsher sterk in zijn. Wat zou de samenleving zijn zonder de regels van het recht? Geen een van de *Societal Development Goals* van de Verenigde Naties is bereikbaar zonder de *rule of law*. Economische voorspoed, een veilige samenleving en zelfs geluk blijkt af te hangen van stabiliteit die alleen kan worden bereikt met het recht. Hoezo impact? Niet eenvoudig uit te drukken in geld, maar onbetaalbaar.

Impact is mijns inziens geen derde taak. Impact is verweven met onderzoek en onderwijs en zo hoort het ook. Wellicht kunnen we dit nog beter laten zien en wellicht hebben we blinde vlekken. Daarover denken we graag na, ook samen met studenten.

Dat brengt mij weer bij jullie, studenten. Dit jaar weer meer nieuwe studenten die hier hopelijk volgend jaar net zo feestelijk zitten als jullie nu. Jullie zijn op stoom. Jullie staan voor een nieuwe fase in je opleiding. Jullie wens ik een fantastische voortzetting van je studie met open oog voor de samenleving en met docenten die dat ook hebben.

Het openingscollege zal zo dadelijk verzorgd worden door een hele bijzondere docent, een van onze hoogleraren die ook maatschappelijke functies bekleedt zoals raadsheer plaatsvervanger in het College van Beroep voor het bedrijfsleven en lid van de referendumcommissie. Het zal een college zijn dat gaat over de samenleving. Dat blijkt al uit de titel 'Als je de straat beslissen laat'. Graag geef ik het woord aan Hoogleraar staats en bestuursrecht en wetenschappelijk directeur van het Instituut voor Publiekrecht prof. Willemien den Ouden om met haar lezing het facultaire jaar 2018-2019 te openen.

Leiden, woensdag 5 september 2018